

Szegedi Ítéltábla

Mf.I.40.036/2023/7.

A felperes:

felperes neve (címe)

A felperes meghatalmazott jogi képviselője:

Dr. Gally Mihály ügyvéd (címe)

Az alperes:

alperes neve (székhelye)

Az alperes meghatalmazott jogi képviselője:

Kolozsvári & Waldmann Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Waldmann Gábor ügyvéd, címe)

A per tárgya:

Felmentési időre járó távolléti díj megfizetése és egyéb

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Szegedi Törvényszék 4.M.70.053/2022/46.

A fellebbezést benyújtó fél és a fellebbezés sorszáma:

Az alperes 4.M.70053/2022/47.

Í T É L E T

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, megfellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatja és a sérelemdíj iránti keresetet teljes egészében elutasítja.

Mellózi az alperes perköltség megfizetésére kötelezését.

Megállapítja, hogy a felek az elsőfokú perköltségüket maguk viselik.

Az alperes által fizetendő állam által előlegezett költség összegét 27 808 (huszonhétézer-nyolcszáznyolc) forintba leszállítja, míg az állam terhén maradó előlegezett költség összegét 24 660 (huszonnégyezer-hatszázhatvan) forintba felemeli.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 177 780 (egyszázhetvenhétézer-hétszáznyolcvan) forint másodfokú perköltséget.

Megállapítja, hogy 507 411 (ötszázhétézer-négyszáztizenegy) forint fellebbezési eljárási illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás

A tényállás

[1] A felperes 1996. január 01. napjától állt közalkalmazotti jogviszonyban az alperesnél, illetve annak jogelőd intézményeinél gimnáziumi tanár munkakörben.

[2] A felperest 2018. május 12. napján a munkáltatói jogkör gyakorlója szóbeli figyelmeztetésben részesítette, mivel a felperes nem teljesítette a köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Köznev. tv.) 54. § (1) bekezdésében foglaltakat, miszerint az érdemjegyekről a tanulót és a kiskorú tanuló szülőjét rendszeresen értesíteni kell.

[3] A felperes 2020. május 12. napján írásbeli figyelmeztetést kapott a szakvezető tanári feladatainak elmulasztása miatt, majd 2020. május 25. napján amiatt, hogy a tanév során a tanulók munkájának értékelését, a szülők értesítését, tehát a munkaviszonyból származó kötelezettségeit több osztály tanulói esetén huzamosabb ideig megszegte (pl. a 2020. februárban íratott dolgozatokat május 25. napjáig nem értékelte).

[4] A 2020/2021-es tanévben a 11.I. és 11.F. osztályban tanuló gyermekek szülei e-mailben jelezték a felperes munkavégzésével kapcsolatban felmerült problémákat. Egyebek mellett az egyik diák édesanyja 2020. december 14. napján írt levelet (tanú 1) osztályfőnöknek, amelyben azt sérelmezte, hogy a felperes által támasztott követelmények demotiválóak a gyermek számára, továbbá a felperes csukott szemmel felelteti diákjait, amely nincs jó hatással a diákok közérzetére. Az említett diák továbbá sírva csatlakozik fel az online

óra, ha magyar óra következik, mert úgy érzi, bármit tesz, az úgy sem lesz megfelelő tanárjának. Egy másik diák édesanyja (tanú 2) 2021. január 12. napján írt levelet a felperesnek, mert álláspontja szerint a diák rossz teljesítménye részben a felperesi magatartás eredménye. A csukott szemmel történő felelés miatt a gyermek fulladásos rohamot kapott, mivel szorongásos betegséggel küzd. A felvetett problémákat a szülők az osztályfőnököknek jelezték, akik azt az alperes igazgatójának továbbították.

[5] A 2021. február 11. napján a 11. I. osztályban, míg 2021. február 24. napján a 11.F. osztályokban megtartott megkezdett szülői értekezletnek is témája volt a felperes munkájával kapcsolatban megfogalmazott szülői kifogások megbeszélése. A felperes szakmai munkáját illetően kifogásolták, hogy követelményrendszere, kommunikációja, a házi feladat kijelölése nem egyértelmű, a gyerekek nem tudják, hogy mit kell megtanulni, mi lesz a számonkérésben, előfordul, hogy a gyermek nem tudja, hogy felel, így kap érdemjegyet. A számonkérés nem rendszeres, félév végére tolódik, magyar nyelvből a tanárjelölt által bejelentett és coospace-n íratott dolgozat jegyét a felperes nem írta be, nincs vázlatírás, az osztályozás nem ötfokú skálán történik, ezt értelmezhetetlennek tartják, nem tudják a tanulók fejlődését nyomon követni. Lemaradást észleltek a szülők nyelvtanból és irodalomból is, ezért többek jelezték, hogy magántanárt keresnek magyarból, mert nem látják biztosítottak a középszintű érettségire a felkészülést.

[6] Az alperes 2021. március 17. napján a felperes közalkalmazotti jogviszonyát a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény (a továbbiakban: Kjt.) 30. § (1) bekezdés c) pontja alapján felmentéssel, 2021. április 16. napjával megszüntette. A felmentési idő teljes időtartamára a munkavégzési kötelezettség alól a felperest mentesítette.

[7] A felmentés indokolásának 1-3. pontjaiban ismertetette a korábbi szóbeli és írásbeli figyelmeztetéseket, majd rögzítette, hogy az ismételt írásbeli figyelmeztetésben felhívta a felperes figyelmét arra, hogy a munkaköréből eredő kötelezettségeinek újabb be nem tartása esetén a közalkalmazotti jogviszony megszüntetése iránt intézkedik.

[8] A felmentés 4. pontjában az alperes a következőket tüntette fel:

„Az ismételt írásbeli figyelmeztetés óta eltelt időszakban a szülők, illetve (tanú 1) Osztályfőnök Asszony, valamint (tanú 3) Osztályfőnök Asszony jelzései alapján a helyzet sajnos tovább romlott a 2020/2021. tanév őszi félévében, melyet a 2021. február 11. (Skype értekezlet), valamint a 2021. február 24. (Zoom konferencia) napokon tartott Szülői értekezletről készült jelentések is alátámasztanak. A tanulók mind Magyar Nyelvtan, mind Magyar Irodalom tantárgyak vonatkozásában szorongásról számoltak be. A jelenlegi helyzetet alátámasztandó, a teljesség igénye nélkül néhány kirívó esetet említenék meg:

- Tanár Úr szóbeli számonkérés alkalmával a témakörökön túli ismétlő kérdéseket is feltett a tanulóknak, melyek a tanulókból szorongást váltottak ki, ezek ugyancsak a tanulók teljesítményének romlásához, motivátlanságához vezetnek.

- A feltett kérdésekre adott, Tanár Úr szempontrendszere szerinti nem megfelelő válaszok esetén szarkasztikus, lekezelő hangnemben válaszolt, mely Iskolánkban nem megengedhető magatartás.

4/A. Általános és többször hivatkozott probléma továbbá az Ön által tanított osztályokban a motiváció teljes hiánya a tantárgyak iránt (a tanulók nem kapják meg a megfelelő visszajelzéseket), illetve Tanár Úr nem törekszik arra sem, hogy a tanulóknak elmagyarázza mi volt a hiba pl. egy mondat elemzése során. E magatartásával hátráltatja a tanulók fejlődését, valamint veszélyezteti a sikeres magyar érettségi vizsgára való felkészülést is.

Fentiek okán a hozzám eljuttatott jelzések alapján több szülő is – a sikeres érettségi vizsgára való felkészülés érdekében – a magántanárhoz való fordulást fontolgatja. Ehhez a szülőnek természetesen joga van, ha úgy ítéli meg, hogy gyermeke sikeres fejlődéséhez magántanár segítsége is szükséges, azonban semmiképpen nem elfogadható abban az esetben, ha ezt arra hivatkozással teszi meg, mert minőségi kifogása van a tantárgyat oktató tanár oktatási módszerei iránt.

4/B. A közelmúltban egy alkalommal írásbeli dolgozat íratásakor a középszinten készülő csoport számára kizárólag emelt szintű követelményeket tartalmazó feladatokat tűzött ki, mellyel a tanulók esélyt sem kaptak a megfelelő teljesítményre. A nem kellően megválasztott elvárások rontják a tanulók eredményességét, továbbá az esélyeiket is gyengítik a felvételi eljárásban (melynek a vitt pontok számításakor van jelentősége).

Egy alkalommal a tanárjelölti írásbeli számonkérés (mely Coospace-en történt) eredményeit előzetes bejelentése ellenére sem számította be a tanulók munkájának értékelésébe, rontva ezzel a tanárjelöltek hitelességét, valamint a tanulók félévi átlagát is

A tanulókat nem támogató, a szülőket nem tájékoztató tanári munkájával huzamosabb ideje rontja Iskolánk jó hírnevét, valamint gyengíti társadalmi megítélését.

[9] A felmentés 6. pontja – az alapul vett szempontrendszer általános leírását követően – azt tartalmazza, hogy a felperes esetében a szakmai alkalmatlanság és a magatartásbeli összeférhetlenség megállapítható.

[10] A felmentés 7. pontja azt tartalmazza, hogy az irányadó jogszabályokban és a munkaköri leírásában meghatározott kötelezettségeit a részletezett magatartásával a felperes súlyosan és folyamatosan megszegte, továbbá magatartásával a munkáltatói elvárásokat, érdekeket figyelmen kívül hagyja, az együttműködési kötelezettségét tartósan megszegi, a munkáltató szervezet funkciójából adódó különös elvárásokat, érdekeket figyelmen kívül hagyja, ekként munkaköri feladatainak ellátására alkalmatlanná vált, és a munkáját nem végzi megfelelően.

[11] Az alperes igazgatója munkaközösségi értekezleteken tájékoztatta az alperessel közalkalmazotti jogviszonyban álló pedagógusokat a felperes felmentésének tényéről.

[12] A felmentés közlésekor a felperes több mint 25 éves közalkalmazotti jogviszonnyal rendelkezett, hivatásának tekintett tanári munkáját veszítette el, a felmentés hirtelensége, munkavégzés alóli mentesítése, továbbá a felmentésben írt szakmai és emberi alkalmatlanságára utaló megállapítások sértették énképét, önbecsülését. A történetek a felperest megrendítették, elkeserítették, szégyenérzet gyötörte. Úgy érezte, hogy a felmentés és annak körülményei közvetlen, és tágabb környezetében is megrendítették az iránta való bizalmat.

A felperes keresete és az alperes védekezése

[13] A felperes módosított keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest a felperesre irányadó felmentési időre járó 2 493 232 forint távolléti díj, nyolc havi távolléti díjnak megfelelő összegű 2 849 408 forint végkielégítés, 2 137 056 forint felmentési időre járó távolléti díj különbözet, és 2 500 000 forint sérelemdíj, valamint azok késedelmi kamata megfizetésére.

[14] Hivatkozott arra, a felmentés indokát nem képezhetik az abban feltüntetett korábbi szóbeli és írásbeli figyelmeztetések, mivel ha a munkáltató a munkavállaló valamely magatartása miatt figyelmeztetést alkalmaz, az később nem lehet felmondás indoka, legfeljebb a munkaviszonynak egy hasonló magatartás miatt történő megszüntetése indokoltságát támaszthatja alá. Álláspontja szerint nem felel meg a világosság követelményének az az indok, amely csupán a munkáltatói elvárások, érdekek figyelmen kívül hagyására, együttműködési kötelezettség tartós megszegésére, a munkáltatói szervezet funkciójából adódó különös elvárások és érdekek figyelmen kívül hagyására, munkahelyhez és munkakörhöz méltatlan magatartás tanúsítására utal. Vitatta a felmentésben írt indokok valóságát és okszerűségét is. Megjegyezte, amennyiben egyes felmentési okok valóságát bizonyítani lehetne, akkor sem minősülne jogszerűnek a munkáltatói intézkedés, ugyanis a következetes bírói gyakorlat szerint a kisebb jelentőségű hibák, mulasztások esetén még nem állapítható meg szakmai alkalmatlanság.

[15] Megítélése szerint a felmentés azért önmagában is jogellenes, mert az alperes a felmentés közlése előtt az érdemi védekezésre nem adott lehetőséget, továbbá a minősítését sem végezte el. A törvény kötelező minősítést ugyan nem ír elő, azonban a Kjt. 2. § (3) bekezdése folytán alkalmazandó Munka Törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) 6. § (1) és (2) bekezdéseiben írt együttműködési kötelezettség, valamint a jóhiszeműség és tisztesség elvének az az eljárás felel meg, ha a munkáltató – jogorvoslattal támadható eljárás keretében – minősíti a közalkalmazottat munkaköre ellátására való alkalmassága, vagy alkalmatlansága kérdésében.

[16] A sérelemdíj igénye kapcsán állította, emberi méltóságának sérelmét jelenti 25 évi eredményes pedagógus pálya szakmai és emberi alkalmatlanságra alapított megszüntetése, a kötelezően előírt, és alkalmatlansághoz kötött minősítés, és a Kjt. 30. § (3) bekezdésében előírt védekezési lehetőség biztosítása nélkül, továbbá annak felmentésben történő rögzítése, miszerint tanári munkájával huzamosabb ideje rontotta az iskola jó hírnevét, valamint gyengíti társadalmi megítélését. Véleménye szerint emberi méltóságában sértette meg az alperes azzal is, hogy a felmentés átadását követően – pedagógus kollégái előtt megszegyenítve – azonnal, hermetikusan elzárták a munkájától és tanítványaitól, blokkolták

e-mail fiókját, felmentésével összefüggésben rendkívüli értekezletek sorát tartotta az igazgató, az igazgató-helyettes által a naplóba beírt utolsó jegyeit törölték, a vele írt több, mint ötven témazáró fogalmazásuk az osztályainak nem került kijavítása. Az emberi méltósághoz és a becsülethez való jogát sértőnek tartotta az alperes igazgatójának a tantestületi értekezleten tett azt a kijelentését, miszerint „(felperes neve) nyilvánosságra hozta, hogy Shakespeare nem derékszögű háromszög, továbbá, hogy az igazgató konoknak minősítette, amit azzal az allegóriával illusztrált, hogy olyan, mint aki szembe megy az autópályán, ráadásul ostobaságát észre sem veszi, sőt derül a többieknek, hogy ezek mit művelnek.” Személyiségi jogsértést megvalósító állításnak tekintette az igazgatónak azt a kijelentését is, hogy a felperes jogviszonya megszüntetésének fő oka a dolgozatok időben való kijavításának elmulasztása. Hivatkozott továbbá a személyes adatai védelméhez való joga sérelmére, mivel a hozzájárulása nélkül hozott nyilvánosságra információkat az alperes intézményvezetője munkaközösségi online értekezleteken.

[17] Előadta a sérelemdíj igényével összefüggésben, a felmentésben leírt és a munkaközösségek részére szóban kifejtett, jogviszonyának megszüntetését indokló igazgatói kijelentések széles körben nyilvánosságra kerültek, amely következtében elhelyezkedési lehetőségei nyilvánvalóan megszűntek, az alperesi magatartások alkalmasak a társadalmi megítélésének kedvezőtlen, hátrányos befolyásolására. E körülmények pedig hivatása elhagyására és a családjával együtt az országból történő elköltözésre kényszerítették.

[18] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Érvélté szerint a felmentés indokai valóságok, világosak, és azokból okszerűen következett a felperes közalkalmazotti jogviszonyának megszüntetése. A felmentés jogszerűségére figyelemmel megalapozatlannak tartotta végkielégítés, távolléti díj és távolléti díj különbözet iránti igényeket, az utóbbit erre vonatkozó jogszabályi rendelkezés hiányában is. Vitatta a felperes által megjelölt személyiségi jogsértéseket, és azt is, hogy a felmentés következtében a felperest a keresetben feltüntetett, sérelemdíjfizetési kötelezettséget eredményező hátrányok érték.

Az elsőfokú ítélet

[19] Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 2 849 408 forint végkielégítést, 2 493 232 forint felmentési időre járó távolléti díjat és 1 000 000 forint sérelemdíjat, valamint ezen összegek után 2021. március 17. napjától a kifizetés napjáig járó, a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatot azzal, hogy 2022. november 1. napjától a 424/2022. (X.28.) Korm. rendelet szerinti veszélyhelyzet megszűnéséig a késedelmi kamat mértéke legfeljebb évi 25%. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 155 865 forint perköltséget. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg az államnak 33 580 forint állam által előlegezett költséget. Megállapította, hogy 18 888 forint állam által előlegezett költség és 598 782 forint elsőfokú eljárású illeték az állam terhén marad.

[20] Határozatának indokolásában rögzítette, a felmentés 1-3. pontjában szereplő, a szóbeli, illetve írásbeli figyelmeztetés alapjául szolgáló felperesi magatartást az alperes saját nyilatkozata szerint sem tekintette a felmondás indokának, azokat előzményként tárta fel.

Rámutatott, a következőket bírói gyakorlat szerint tartós alkalmatlanságról akkor van szó, ha a közalkalmazott nem képes a feladatait az átlagos színvonalon, megfelelő minőségben, illetve mennyiségben teljesíteni, vagy ha a munkaköre által megkövetelt szakmai ismeretekkel nem vagy csak hiányosan rendelkezik, és nem képes azokat elsajátítani, illetve megfelelően alkalmazni. Az alkalmatlanságot olyan bizonyított, konkrét tények alapján lehet megállapítani, amelyekből okszerűen lehet arra következtetni, hogy a közalkalmazott munkakörét nem képes ellátni.

[21] A felperes által a témakörön túli ismétlődő kérdésekkel kapcsolatos felmentési okot valószínű tekintette, ugyanakkor nem találta bizonyítottnak, hogy kifejezetten ez váltott volna ki a tanulókból szorongást, illetve a tanulók teljesítményének romlásához vezetett volna. A 2021. február 24. napján megtartott szülői értekezletről készült jelentés szerint ugyanis bár magyar nyelvből 68 századot romlott az átlag, az irodalomból javult a 11. F. osztályban, míg a 11. I. osztályban megtartott szülői értekezletről készült jelentés összehasonlító adatokat nem tartalmaz. A felperes által tanított többi osztály esetében pedig az alperes nem csatolt olyan okiratot, amely a tanulók teljesítményének romlását támasztotta volna alá. A 2017. és 2021. év közötti időszakban továbbá a felperes által tanított osztályok értettségi átlaga szignifikáns eltérést nem mutat sem a korábbi éveken tanított osztályokhoz, sem más tanárok által tanított osztályokhoz képest.

[22] Úgy ítélte a szülők által 2020. december 14. napján és a 2021. január 12. napján írt e-mailek, (tanú 4), (tanú 5), (tanú 3) és (tanú 1) tanúk vallomása alapján, hogy a tanulók bizonytalanságát nagyobb részt a felperes által alkalmazott csukott szemmel való feleltetés okozta, azonban önmagában abból a tényből, hogy az irodalom tantárgy tekintetében a tanulók egy részénél szorongás alakult ki, nem lehet alappal következtetni a felperes szakmai alkalmatlanságára.

[23] Az emelt szintű követelményeket tartalmazó feladatokkal és a tanárjelölt írásbeli számonkérése eredményeinek figyelem kívül hagyásával kapcsolatban sem tartotta megállapíthatónak a felperes alkalmatlanságát, mivel egyetlen alkalomról volt szó.

[24] Nem találta bizonyítottnak, hogy a felperes szarkasztikus, lekezelő hangnemet használt a tanulókkal, mivel közvetlen bizonyítékok nem állnak rendelkezésre, és a szülők, tanulók beszámolójában konkrétumok nem voltak.

[25] Az érdemjegyekkel kapcsolatos felmentési ok esetében utalt arra, hogy miután ezen okból az alperes a felperest 2020. május 25. napján írásbeli figyelmeztetésben részesítette, azt kellett vizsgálni, hogy ezen időpontot követően is történt-e ilyen jellegű kötelezettségszegés a felperes részéről. A kétszeres értékelés tilalmába ütközne ugyanis, ha ugyanazon magatartásért írásbeli figyelmeztetéssel és felmentéssel is élhetne a munkáltató. A lefolytatott bizonyítás alapján azonban ilyen újabb kötelezettségszegést az alperes részéről nem állapított meg, mivel az érdemjegyekkel és a dolgozatokkal kapcsolatos kifogást a felmentés indokolása kellő konkrétsággal nem tartalmazza, és a 11. F. osztályban megtartott szülői értekezletről készült jelentés csupán a szülők elmondását rögzíti.

[26] Kitért arra, a felmentés közlését megelőzően a felperesnek a Kjt. 30. § (3) bekezdésével ellentétben nem volt lehetősége arra, hogy a felvetett problémákra reagáljon,

pedagógiai módszerére magyarázatot adjon, azon a szülők aggodalmának eloszlatása érdekében változtasson. A felperes több osztályban is tanított, de ennek ellenére munkája széleskörű vizsgálatára, a felperes oktatását gyakorlatban megtekintő, arról adott esetben írásban dokumentált konkrét megállapításokat tartalmazó értékelésére nem került sor. A törvény kötelező minősítést ugyan nem ír elő, azonban a Kjt. 2. § (3) bekezdése értelmében a közalkalmazotti jogviszonyra is irányadó Mt. 6. § (1) és (2) bekezdésében foglalt együttműködési kötelezettség, valamint jóhiszeműség és tisztesség elvének az az eljárás felelt volna meg, ha a munkáltató minősíti a felperes gimnáziumi tanár munkakör ellátására való alkalmasságát. Ennek hiányában önmagában a tanulók és a szülők részéről megfogalmazott kritikát nem találta alkalmasnak objektíven a felperes tartós szakmai alkalmatlanságának megállapítására.

[27] A felmentésnek a nem megfelelő munkavégzésre való hivatkozása kapcsán kifejtette, a felmentésből nem tűnik ki, hogy a gimnáziumi tanár munkakörben foglalkoztatott felperes pontosan melyik munkaköri kötelezettségét szegte meg. Az alperes maga is akként nyilatkozott, hogy a pedagógiai program nem tiltja az emelt szintű tananyagok bevonását a tanítási folyamatba, úgyszintén nem tilos a tanulók csukott szemmel feleltetése, és nem állította azt sem, hogy a felperes köteles a tanárjelölt jegyét beszámítani. A felmentésben részletezett magatartásokat lényegében az alperes nem megfelelő pedagógiai módszernek tekintette, és azt valójában a tartós alkalmatlanság körében értékelte. Az alperes jóhírnevének sérelmére vonatkozó felmentési okot sem tekintette megalapozottnak, mivel nem volt megállapítható, hogy magántanulóhoz hány gyermek járt, és nem tett bizonyítási indítványt az alperes arra vonatkozóan, hogy a jóhírnevét, társadalmi megítélését sértő szóbeszéd terjedt el.

[28] Mindezek alapján arra a következtetésre jutott, hogy az alperes a felperes közalkalmazotti jogviszonyát jogellenesen szüntette meg, amelynek jogkövetkezményeként az Mt. 82.§ (3) bekezdése alapján nyolc havi távolléti díjnak megfelelő végkielégítés és az Mt. 82. § (4) bekezdése alapján felmentési időre járó távolléti díj megfizetésére kötelezte az alperest. Megalapozatlannak találta ugyanakkor a felmentési időre járó távolléti díj különbözet jogcímén előterjesztett keresetet, mivel az Mt. 82. és 83. §-ában meghatározott jogcímen túl további igényt nem érvényesíthet a munkavállaló a jogviszonya jogellenes megszüntetése esetén.

[29] Nem találta bizonyítottnak, hogy az alperes igazgatója a keresetben sérelmezett kijelentéseket a munkaközösségi értekezleten megtette, így ezzel összefüggésben személyiségi jogsértést sem állapított meg. A közalkalmazotti jogviszony megszűnésére vonatkozó közlését személyiségi jogot sértőnek tekintette, ugyanakkor emiatt sérelemdíj megfizetését nem tartotta szükségesnek, mivel a felperes ezt megalapozó tényeket nem adott elő.

[30] A felperes keresetében hivatkozott emberi méltósághoz való jog részét képező magánélethez fűződő jog sérelmét megállapította, mivel a munkáltató intézkedésének következményeként került a felperes abba a helyzetbe, hogy újra kell építenie magát hivatásában és meg kell teremteni azt a jövedelmet, amellyel a korábbi életszínvonalon biztosítani tudja családjá eltartását, ennek során az ország elhagyására kényszerült, amelyre a közalkalmazotti jogviszonya megszüntetésének hiányában nem került volna sor. E jogsértés miatti sérelemdíj összegének meghatározásakor mérlegelte, hogy mint a (fenntartó neve) által

fenntartott köznevelési intézménytől fokozottan elvárható a Kjt. szabályainak betartása. Továbbá közismert tény, hogy egy munka hirtelen és váratlanul bekövetkezett megszűnése, azzal a családfenntartói szerep elvesztése, lelki traumát okoz. Értékelte, hogy röviddel a tanév vége előtt történő jogviszony megszüntetése miatt a pedagógusként való elhelyezkedés lehetősége korlátozott volt, a felperes az ország elhagyására kényszerült, amely a családját is érintette.

A fellebbezés és fellebbezési ellenkérelem

[31] Az elsőfokú ítélettel szemben az alperes és fenntartója, a (fenntartó neve) terjesztett elő fellebbezést, elsődlegesen annak hatályon kívül helyezését és az eljárás megszüntetését, másodlagosan részbeni megváltoztatását és a kereset teljes elutasítását kérte. Álláspontjuk szerint az alperes perbeli jogképességgel nem rendelkezik, mivel sem a saját, sem a fenntartó (fenntartó neve) alapító okiratában nincs olyan rendelkezés, amely önálló jogi személlyé nyilvánítaná. A Köznev. tv. 21. §-a ellenére sem rendelkezik jogképességgel, mivel nem tekinthető önállóan, fenntartója a (fenntartó neve). Ezért a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 176. § (1) bekezdés e) pontja és a Pp. 240. § (1) bekezdés a) pontja alapján az eljárás megszüntetését tartották szükségesnek.

[32] Az ügy érdemét illetően hivatkoztak arra, a felmentés valós, világos és okszerű. A témakörön túli ismétlődő kérdések kapcsán kiemelték, az elsőfokú bíróság is megállapította, hogy az többször megtörtént, és azokra a tanulók nem számítottak, amely miatt kizárólag rossz eredmények születtek és ennek volt következménye a diákok szorongása. Érvelésük szerint a szarkasztikus, lekezelő hangnemet alátámasztja a 2021. február 16. napján (tanú 3) osztályfőnök által küldött e-mail, a 2021. február 11. napján megtartott szülői értekezletről készített jelentés, a szülők jelzése, az alperes törvényes képviselőjének előadása (tanú 3) és (tanú 5) tanúvallomása, a felperes „(cím)” című írása, valamint a felperes keresetbeli nyilatkozata, amelyben lényegében elismerte, hogy a diákok feleletét megjegyzésekkel kommentálja. Nem tartották elfogadhatónak egyebekben az irónia alkalmazását sem. A csukott szemmel való feleltetést az Mt. 6. §-ába, 52. § (1) bekezdésébe és a Kjt. 39. § (2) bekezdésébe ütközőnek minősítették, utalva arra, hogy ez a diákok személyiségi jogait is sérti, a tanárnak pedig tudatosan oda kell figyelnie arra, hogy ne tegyen olyat, amellyel hozzájárul a szorongás kialakulásához. Egy tanuló szorongása miatt is megállapíthatónak tekintették a pedagógus alkalmatlanságát. A csukott szemmel való feleltetés miatti szorongást, sérelmeket pedig bizonyítja (tanú 3), (tanú 1), (tanú 4) és (tanú 5) tanúvallomása.

[33] Megítélésük szerint súlyos és a 2020. május 25. napján kelt írásbeli figyelmeztetést követően fennálló mulasztás, hogy a felperes kevés érdemjegyet adott és a dolgozatokat hetek, sőt hónapok elteltével javította ki, amelyet a felperes elismert és alátámasztott (tanú 1), (tanú 3), (tanú 4), (tanú 6), (tanú 7), (tanú 8) és (tanú 9) tanúk vallomásai is.

[34] Véleményük szerint a szülői jelzések alapján bizonyított az is, hogy több szülő azért vett igénybe magántanárt a gyermeke mellé, mert a felperes munkájával szemben kifogása volt. Ezzel pedig a felperes magatartása nyomán nagymértékben sérült az alperes érdeke.

[35] A dolgozatban emelt szintű követelményeket tartalmazó feladat kitűzését aggályosnak tartották annak ellenére, hogy a pedagógiai program nem tiltja az emelt szintű tananyagok bevonását a tanítás folyamatába. Jogszabályban rögzített követelmény ugyanakkor, hogy a pedagógus középfokon csak középszinten oktathat. Miután pedig a felperes kevés jegyet adott, az emiatt rosszul sikerült dolgozat érdemjegye rontotta a diák továbbtanulási esélyeit is. Előadták ezzel összefüggésben, hogy a felperes a diákokat nem középszinten oktatta, nem adta át egyszerűen nekik az alapokat, ugyanakkor magasabb szintet várt el, mint középfokon. Változatlanul állították, a felperesnek a tanárjelölt által adott érdemjegyet be kellett volna számítani a tanulók munkájának értékelésébe. Utaltak arra, a tanárjelölt által tartott órák a tanulók számára jobban követhetők voltak, míg a felperes által alkalmazott pedagógiai módszereket nem tudták követni, és ez okból voltak motiválatlanok, szorongtak. Hangsúlyozták, az alperes jóhírnevét rontotta a felperes magatartása, mivel számos szülő fontolgatta, hogy a sikeres érettségi vizsga érdekében magántanári segítséget vesz igénybe.

[36] Vitatták, hogy sérült a felperes emberi méltósághoz, ezen belül a magánélethez való joga. A felperes ugyanis önként távozott az országból és nem próbált meg belföldön elhelyezkedni. Amennyiben mégis sérelemdíj illetné meg a felperest, kérték figyelembe venni, hogy nem próbált meg belföldön tanárként elhelyezkedni, saját döntéséből hagyta el az országot, házastársát és gyermekeit sem közvetlen, sem közvetett atrocitás nem érte a felmentést követően, és pontos jövedelmi viszonyait kérdés ellenére nem adta elő.

[37] A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult. Véleménye szerint a Köznev. tv 21. § (1) bekezdése alapján az alperes önálló jogi személy, és a fenntartó (fenntartó neve) Alapítóokiratának sincs olyan rendelkezése, amely szerint az egyetem szervezeti egységeként működne.

[38] Hivatkozott arra, az elsőfokú ítélet szerint az alperes megsértette a Kjt. 30. § (3) bekezdését, intézkedése nem felelt meg az együttműködési kötelezettségnek, valamint a jóhiszeműség és a tisztesség elvének, amelyeket az alperes fellebbezésében nem támadott. Ezért a felmentés önmagában jogellenes. Érvelése szerint a 2021. február 24. napján megtartott szülői értekezletről készített jelentés kivételével valamennyi alperes által becsatolt okirat vagy a szülő tanórán szerzett közvetlen tapasztalataival vagy a diákok által készített felvételekkel függ össze, ezért hozzájárulása hiányában a bizonyítékok a Pp. 269. § (1) bekezdés c) pontja alapján jogsértőek és nem használhatóak fel. Utalt arra, az elsőfokú ítéletben foglaltakkal ellentétben a felmentés első három pontja is annak indokát képezi, nem pedig az előzményeket.

[39] Állította, a tanulókkal szemben bántó, lekezelő hangnemet nem használt, és a megfelelő visszajelzéseket megadta, az érdemjegyek vezetése nyomon követhető az E-naplóban. A csukott szemmel való feleltetést a felmentési ok bővítésének tartotta, amely feleltetési mód egyébként nem is volt tiltott. Egyebekben pedig maga a feleltetés lehetősége is szorongást, feszültséget vált ki a tanulókból, még a felkészültekből is. Előadta, az emelt szintű tananyagnál a korlát az, hogy középszintű érettségin nem kérhető számon, míg a tanárjelölt által adott jegyet a mentortanár véglegesíti vagy igazítja át a saját értékelési rendje szerint az alperesnél bevett gyakorlat alapján. Az alperes jó hírnevének romlása pedig nem a tevékenységével áll összefüggésben.

[40] A sérelemdíj összegének meghatározása kapcsán kérte figyelembe venni, hogy a személyes adatok védelméhez való joga is megsérült, és ha önállóan nem is, de más személyiségi jog sérelme esetén együtt értékelhető.

[41] Az ítéltábla a (fenntartó neve) fellebbezését a 2023. szeptember 5. napján jogerőre emelkedett Mf.I.40.036/2023/3. számú végzésével visszautasította.

Az ítéltábla döntésének indokai

[42] A fellebbezés részben alapos.

[43] A Pp. 370. § (1) bekezdése szerint a másodfokú bíróság felülbírálati jogkörét az erre irányuló fellebbezési kérelemre, csatlakozó fellebbezésre, ellenkérelemre, azok korláta között gyakorolja. Ilyen korlátnak minősülnek a fellebbezés 371. § (1) bekezdésében megjelölt tartalmi követelményei körében előadottak. E jogszabályi rendelkezésből következik, hogy korlátot nem csak az képez, hogy a fellebbező fél milyen tartalmú másodfokú döntést kér, hanem az is, hogy ezt milyen indokkal teszi, melyik eljárási vagy anyagi jogszabály megsértésére hivatkozik.

[44] Ennek megfelelően a felülbírálat keretében – figyelemmel a fellebbezés indokaira – az ítéltábla egyrészt a Pp. 369. § (1) bekezdés szerinti felülbírálati jogkörében eljárva azt vizsgálta, hogy helye van-e az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésének az eljárás megszüntetésével, másrészt a Pp. 369. § (3) bekezdés a), c) és d) pontja alapján az elsőfokú ítélet anyagnak való megfelelését.

[45] Elsőként az ítéltábla a Pp. 369. § (1) bekezdése szerinti felülbírálati jogkörében eljárva azt vizsgálta, hogy az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésének, továbbá az eljárás megszüntetésének (Pp. 379. §) feltételei fennálltak-e.

[46] A Pp. 180. § (1) bekezdésében meghatározott perindítás joghatásai beállításának egyik következménye, hogy ezt követően a keresetlevél visszautasításának nincs helye, csak az eljárás megszüntetésének lehet helye a Pp. 240. § rendelkezéseinek megfelelően.

[47] A Pp. a perakadályok között megkülönböztet az eljárás teljes idő tartalma alatt figyelembe veendő és az eljárás egy szakaszáig hatályosuló perakadályokat: bizonyos akadályok az anyagi igényről való döntés akadálya is, amelyek a teljes eljárás során hivatalból figyelembe veendők, ezeket a Pp. 240. § (1) bekezdése tartalmazza. Amennyiben ilyen akadály már a keresetlevél benyújtása során is fennállt, azonban a bíróság azt valamely okból nem észlelte, az eljárást akkor is meg kell szüntetni, ha a bíróság a kereset érdemi tárgyalásába bocsátkozott. A Pp. 240. § (1) bekezdés a) pontja alapján ilyen abszolút perakadálynak minősül – egyebek mellett –, ha a keresetlevelet már a Pp. 176. § (1) bekezdés e) pontja alapján, a fél perbeli jogképességének hiányában vissza kellett volna utasítani.

[48] A Pp. 33. §-a azt szabályozza, hogy mely személy rendelkezik perbeli jogképességgel, azaz a perben ki lehet fél. A perbeli jogképesség az a képesség, amely

lehetővé teszi, hogy az eljárás alanya perbeli jogok és kötelezettségek alanya legyen, azaz azt, hogy a részvételével létrejőjenek a megfelelő eljárásjogi jogviszonyok. E jogszabályi rendelkezés értelmében a perben fél az lehet, akit a polgári jog szabályai szerint jogok illethetnek és kötelezettségek terhelhetnek.

[49] Tény, a (fenntartó neve) alapító okirata 6.2. pontjában a felsőoktatási intézmény szervezete körében az általa fenntartott köznevelési és szakképző intézmények megnevezése és székhelye felsorolásában szerepel az alperes ((fenntartó neve) 2021. augusztus 1. napjától hatályos alapító okirata 7. oldal első táblázatának első sora). Miután a (fenntartó neve) hatályos alapító okirata az alperest a felsőoktatás intézmény szervezete körében sorolja fel, az alperes a (fenntartó neve) szervezeti egységét képezi. Kétségtelen, a (fenntartó neve) alapító okirata külön nem rendelkezik arról, hogy az alperes jogi személy, azonban ettől függetlenül a Köznevelési tv. 21. § (1) bekezdése értelmében az alperes köznevelési intézményként jogi személyiséggel rendelkezik, azzal az eltéréssel, hogy mint Magyarországon nyilvántartásba vett vagyonkezelő alapítvány fenntartásában működő felsőoktatási intézmény által fenntartott köznevelési intézmény a fenntartójától elkülönült, önálló költségvetéssel nem rendelkezik. Ezért az alperes jogképessége szempontjából – az alperes fellebbezési érvelésével ellentétben – nincs jelentősége annak, hogy nincs önálló költségvetése. Lényeges továbbá, hogy az alperes saját fellebbezési állítása szerint a fenntartó (fenntartó neve) szervezeti egysége. Ezért a nemzeti felsőoktatásról szóló törvény 2011. évi CCIV. törvény (Nftv.) 14. § (3a) bekezdése alapján szükségszerűen a fenntartó jogi személyiséggel rendelkező szervezeti egysége. Az e jogszabályi rendelkezést módosító az egyes képzéseket és a foglalkoztatást érintő törvények módosításáról szóló 2021. évi CXLVII. törvény 11. §-ához fűzött miniszteri indoklásból következően ugyanis a felsőoktatási intézmény által fenntartott köznevelési intézmény két modellben működhet: egyrészt a felsőoktatási intézmény szervezetén kívül önállóan működő és gazdálkodó köznevelési intézmény, másrészt a felsőoktatási intézmény részeként működő köznevelési intézmény. A felsőoktatási intézmény részeként működő köznevelési intézmény – az Nftv. 14. § (3b) bekezdésében meghatározott korlátozásokkal, de – jogképes.

[50] A jogi személy a Polgári törvénykönyvről 2013. évi V. törvény 3:1. § (1) bekezdése alapján jogképes, azaz jogai és kötelezettségei lehetnek, ennek következtében a Pp. 33. §-a alapján a perben fél lehet. Következésképpen a köznevelési intézményként jogi személy alperes rendelkezik perbeli jogképességgel. Nem áll fenn ezért a Pp. 176. § (1) bekezdés e) pontja szerinti visszautasítási ok, így erre figyelemmel a Pp. 240. § (1) bekezdés a) pontja szerinti eljárás megszüntetési ok sem, amely miatt az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésének nem volt helye.

[51] Megjegyzi az ítéltábla az Nftv. (3b) bekezdés g) pontjában foglaltak (a felsőoktatási intézmény és az általa fenntartott köznevelési intézmény együttes perelhetősége) a jelen perben nem irányadók, mivel e jogszabályi rendelkezés 2022. január 1. napján lépett hatályba, míg a felperes keresetét ezt megelőzően, 2021. április 15. napján nyújtotta be, a visszautasítási oknak pedig a keresetlevél benyújtásakor kell fennállnia, az utóbb a peres eljárás során nem következhet be.

[52] Ezt követően az ítéltábla a Pp. 369. § (3) bekezdés a) és c) pontja szerinti anyagi jogi felülbírálata során a felmentés jogszerűségét vizsgálta.

[53] A felperes felmentését az alperes a Kjt. 30. § (1) bekezdés c) pontjára alapította, amellyel összefüggésben rendelkezik arról a Kjt. 30. § (3) bekezdése, hogy a közalkalmazott munkavégzésével vagy magatartásával összefüggő alkalmatlanság esetén a felmentés előtt lehetőséget kell adni a közalkalmazott számára a vele szemben felhozott kifogások elleni védekezésre, kivéve, ha az eset összes körülményeiből következően ez a munkáltatótól nem várható el. E kötelezettség alperes általi elmulasztására hivatkozott a felperes, mint ahogyan arra is, hogy a szakmai munkája minősítésének elmulasztásával az alperes a Kjt. 2. § (3) bekezdése alapján alkalmazandó Mt. 6. § (1) és (2) bekezdésében foglaltakat is megsértette, amelyek miatt önmagában is jogellenes a felmentés. Ezek kapcsán az elsőfokú bíróság az alperes részéről a jogszabálysértést megállapította, amelyet az alperes a fellebbezésében nem támadott, ezért e megállapítások vonatkozásában az elsőfokú ítélet – a Pp. 370. § (1) bekezdésére figyelemmel – nem volt felülbíráható. Az elsőfokú bíróság azonban nem vont le olyan jogkövetkeztetést, hogy a felmentés ezen jogszabálysértések miatt lenne jogellenes. Az elsőfokú ítélet azt rögzítette, hogy a kötelezettségzegés hiányában önmagában a tanulók és a szülők részéről megfogalmazott kritika nem alkalmas objektíven a felperes tartós szakmai alkalmatlanságának megállapítására {elsőfokú ítélet [54] bekezdés}, és a közalkalmazotti jogviszony jogellenes megszűnését arra tekintettel tartotta megállapíthatónak, hogy nem bizonyított a felperes tartós szakmai alkalmatlansága, nem megfelelő munkavégzése {elsőfokú ítélet [63] bekezdés}. A fellebbezési ellenkérelem pedig nem elegendő ahhoz, hogy a másodfokú bíróság vizsgálja, a közalkalmazotti jogviszony megszüntetése önmagában jogellenes-e a Kjt. 30. § (3) bekezdésének és az Mt. 6. § (1) és (2) bekezdésének megsértése miatt. A fellebbezési ellenkérelem ugyanis a fellebbező fél ellenfelének a fellebbezésre adott olyan nyilatkozata, amelyben a fellebbezés teljes vagy részleges alaptalanságára hivatkozva azt kéri, hogy a másodfokú bíróság a fellebbezésnek egészben vagy részben ne adjon helyt, ez a kérelem csak a fellebbezésben foglaltakat támadja. Amennyiben az elsőfokú ítéletet, illetőleg azt megelőző eljárást a fél sérelmesnek tartja, annak felülbírlatát fellebbezéssel vagy csatlakozó fellebbezéssel kérheti. A fellebbezési ellenkérelem ugyanakkor nem alkalmas az elsőfokú eljárás Pp. 369. § (1) vagy (3) bekezdés valamely pontja szerinti felülbírlatának indítványozására.

[54] Nem lehetett azt sem vizsgálni a másodfokú eljárásban, hogy a felmentés 1-3. pontjában foglaltak az elsőfokú bíróság álláspontjával ellentétben a felmentés okát képezték-e vagy sem. Az elsőfokú bíróság ezeket nem tekintette a felmentés okának, azonban a felperes fellebbezéssel nem élt az ítélettel szemben, és a fellebbezési ellenkérelem pedig – a már kifejtettekre figyelemmel – nem elegendő, hogy e körben az elsőfokú ítéletet a másodfokú bíróság felülbírálja. Megjegyzi az ítéletábra, ennek nincs is jelentősége, mivel, ha ezek az okok nem lennének értékelhetők a felmentés kapcsán, az önmagában a felmentést teljes egészében nem teszi jogszerűtlenné. A felmentés indokolásában a munkáltató több okot is megjelölhet, azonban ez nem azt jelenti, hogy mindegyiknek külön-külön is teljesítenie kell a jogszabályi feltételeket. Elegendő lehet, ha egyetlen ok minősül valósnak és okszerűnek, és teljesíti a jogszabályi feltételeket, továbbá az is, ha több ok összességében valósítja meg a feltételeket (BH2004. 256).

[55] A Kjt. 30. § (1) bekezdés c) pontja értelmében a munkáltató a közalkalmazotti jogviszonyt – a 30/A -30/D. §-ban és a 32. §-ban foglalt korlátozással – felmentéssel akkor szüntetheti meg, ha a közalkalmazott munkaköri feladatainak ellátására tartósan alkalmatlanná vált, vagy munkáját nem végzi megfelelően. A Kjt. kötött felmentési rendszerében a 30. § (1) bekezdés c) pontja szerinti jogviszony-megszüntetésre abban az esetben kerülhet sor, ha a közalkalmazott a feladatait nem képes az átlagos színvonalon

megfelelő minőségben, illetve mennyiségben teljesíteni, vagy ha a munkaköre által megkövetelt szakmai ismeretekkel nem vagy csak hiányosan rendelkezik és nem képes azokat elsajátítani, illetve megfelelően alkalmazni. Az alkalmatlanság minden esetben olyan bizonyított, konkrét tények alapján kerülhet megállapításra, amelyekből okszerűen lehet arra következtetni, hogy a közalkalmazott a munkakörét nem képes ellátni (BH2017. 349).

[56] A Kjt. 30. § bekezdése szerint a felmentés indokolásból a felmentés okának világosan ki kell tűnnie, és a munkáltatónak kell bizonyítania, hogy a felmentés indoka valós és okszerű. A valóság követelménye azt jelenti, hogy a tényeknek meg kell felelni, míg az okszerűség követelménye általánosságban azt jelenti, hogy jogszerű felmentési indokként csak olyan tény, körülmény hozható fel, amelyből következik a közalkalmazotti jogviszony megszüntetése. A tényeknek megfelelés megítélése esetében – a fellebbezés elbírálása körében – lényeges, a Pp. 369. § (3) bekezdés a) pontja értelmében a másodfokú eljárásban a mérlegelési szabadság korlátozott, ugyanis a másodfokú bíróság a bizonyítás eredményét csak akkor mérlegelheti felül, ha az okszerűtlen volt. Ez akkor állapítható meg, ha a tényállás iratellenes, hiányos vagy logikai ellentmondást tartalmaz, továbbá, ha a bizonyítékokból csak a fellebbezéssel támadott határozattól eltérő ténybeli következtetésre lehet jutni. Nem ad alapot ezért a bizonyítékok felülmérlegelésére, ha az egyes bizonyítékokból eltérő ténybeli következtetés is levonható lett volna.

[57] Mindezek előre bocsátását követően az ítéltábla álláspontja az egyes felmondási okokkal kapcsolatban a következő:

[58] A tanulóknál kialakult szorongást megalapozó körülményként hivatkozott az alperes arra a felmentésben, hogy a felperes témakörön túl ismétlő kérdéseket tett fel. Ennek tényét az elsőfokú bíróság is megállapította, azonban – az alperes fellebbezési állításával ellentétben – azt nem, hogy ez több alkalommal is megtörtént volna. A felmentés is a szövegezéséből, a „számonkérés” egyes számban való használatából kitűnően egy szóbeli számonkérés esetében jelölte meg az ismétlő kérdések alkalmazását, és az alperes az elsőfokú eljárásban sem állította, hogy erre több számonkérés alkalmával került volna sor. Az alperes hivatkozott arra fellebbezésében, hogy az ismétlő kérdésekre a tanulók nem számítottak, ezt azonban az elsőfokú bíróság sem állapította meg, és ezt nem is támasztja alá semmilyen peradat, bizonyíték, maga az alperes sem hivatkozott fellebbezésében e körben bizonyítékra. A felperes egyebekben az elsőfokú eljárásban előadta, hogy előzetesen bejelentette, hogy korábbi tananyagból tesz fel kérdéseket számonkérés során, amely ellenkezőjét az alperes a perfelvételi szakban nem állította, így a felperes e körben tett tényelőadását a Pp. 203. § (2) bekezdés a) pontja alapján nem vitatottnak kellett tekinteni. Az alperes csupán az érdemi tárgyalási szakban (M.70.053/202/39. számú beadvány) adta elő, hogy az ismétlő kérdésekre nem számítottak a tanulók, azonban volt megállapítható, hogy az új tény állításának a Pp. 214. § (3) bekezdésében meghatározott feltételei fennállnak, az ezeket megalapozó körülményeket az alperes nem is jelölt meg. Az alperes pedig maga is elismerte, önmagában nem helytelen gyakorlat az ismétlő kérdések feltétele, így amennyiben az ismétlő kérdésekről a tanulók előzetesen tudtak, nem a felperes terhére róható, hogy a számonkérés során nem születtek megfelelő érdemjegyek, ezért az sem, ha az érdemjegyek miatt a tanulóknál esetlegesen szorongás alakult ki.

[59] A felmentésben az alperes a szorongás okaként jelölte meg a felperes szarkasztikus, lekezelő hangnemet is. Ennek tényét az elsőfokú bíróság nem találta

megállapíthatónak, amelyet az alperes fellebbezésében vitatott. Tény, a felperes keresetlevelében akként nyilatkozott, hogy a feleletek során a tanulók teljesítményére megjegyzést tett, a humor, irónia eszközével élt, azonban azt vitatta, hogy ennek hangneme bántó, szarkasztikus lett volna. A felperes tehát a perben nem ismerte el, hogy meg nem engedett hangnemet használt volna a tanulókkal. Önmagában az, hogy a felperes a humor, irónia alkalmazását általánosságban elismerte, a konkrét kijelentések ismerete nélkül nem teszi megítélhetővé a felperes magatartását.

[60] Az alperes fellebbezésében megjelölt tanú, (tanú 3) tanúvallomásában általánosságban nyilatkozott arról, hogy a tanuló jelezték számára, hogy a felperes szarkasztikus megjegyzéssel illeti a munkájukat, azonban a tanú vallomásában nem nyilatkozott arról, hogy a felperes pontosan milyen kifejezéseket használt (M.70.053/2022/9. számú jegyzőkönyv 6. oldal első bekezdés). Az alperes törvényes képviselője sem jelölte meg személyes meghallgatásakor pontosan a felperes által használt kifejezéseket, csupán általánosságban, és a saját véleményét mondta el. A felperes által használt konkrét kifejezést az alperes fellebbezésében hivatkozott 2021. február 16. napján kelt e-mail és a 2021. február 11. napján kelt jelentés sem tartalmaz. A felperes „(cím)” című írása sem támasztja azt alá, hogy a tanulókkal szemben is esetlegesen szarkasztikus, lekezelő hangnemet használt volna a felperes. A felperes tanórán kívüli megnyilvánulásaiából ugyanis nem lehet alappal következtetést levonni a tanórákon elhangzottakra.

[61] Az alperes fellebbezésében a felperes által használt hangnem alátámasztására hivatkozott (tanú 5), az egyik tanuló szülőjének tanúvallomására. A tanórán a Köznev. tv. 72. § (1) bekezdés e) alapján a szülő a nevelési-oktatási intézmény vezetője vagy a pedagógus hozzájárulásával vehet részt, amely eltérő jogszabályi rendelkezés hiányában az online órára is alkalmazandó. Ezért ilyen engedély hiányában az tanóráról szerzett ismeret vonatkozásában a tanúval történő bizonyítás a Pp. 269. § (1) bekezdés c) pontja alapján jogszerűen megszerzett bizonyítási eszköznek minősül. A felhasználásának azonban a Pp. 269. § (4) bekezdés c) pontja alapján nem volt akadálya, mivel csak a tanóráról szerzett információ alapján lehet megállapítani az ott elhangzottakat. A tanúvallomásában (tanú 5) ugyanakkor a felperes részéről csupán egy konkrét kijelentést jelölt meg: „semmirevalók vagytok”, amely azonban önmagában, a szövegkörnyezetéből kiragadva további érdemi következtetés levonására nem alkalmas. Ezért egy, a szövegkörnyezetéből kiragadott kifejezésen kívül semmilyen bizonyíték, peradat nem áll rendelkezésre arra, hogy a felperes pontosan milyen kijelentéseket tett a tanórákon, így annak a felmentésben állított jellegét a bíróság sem tudja megállapítani. Nem elegendő ugyanis az, hogy a tanúk, az egyes bizonyítékként csatolt okiratok utaljanak általánosságban a felperes szarkasztikus, lekezelő hangnemére, mivel ez egy tényekből levont következtetés, vélemény, amelynek ténybeli alapjának ismerete szükséges ahhoz, hogy a bíróság meg tudja ítélni a felperes alkalmasságát. Mindezekre tekintettel nem állapítható meg, hogy a bizonyítékokból kizárólag azt a következtetést lehetne levonni, hogy a felperes a tanulókkal szemben szarkasztikus, lekezelő hangnemet használt. Nem a bizonyítékok okszerűtlen mérlegelésén alapul tehát az elsőfokú bíróságnak az a megállapítása, hogy nem bizonyított a tanulókkal szembeni meg nem engedett hangnemet felperes általi használta, azaz a felmentési ok valósága. Ezért ezzel összefüggésben a tényállás módosításának nem volt helye.

[62] A felmentésben megjelölt szorongás alapjául hivatkozott a perben az alperes a csukott szemmel történő felettetésre, amelynek ténye a felperes által sem volt vitatott. Ennek kapcsán az alperes fellebbezésében hivatkozott általánosságban az Mt. 52. § (1) bekezdés c)

pontjára és a Kjt. 39. § (2) bekezdésére utalással, hogy a felperes szakmai szabályokat sért. Nem jelölt meg azonban olyan szakmai szabályt, amely a csukott szemmel történő feleltetést tilalmazná, azt az alperes sem tiltotta. Ez nyilvánvalóan azt a célt szolgálta, hogy a tanulók – az együttes személyes jelenlét hiányában is – a tudásukról saját maguk, meg nem engedett segítség nélkül adjanak számot. Nem merülhet fel ezért az Mt. 52. § d) pontjában meghatározott bizalomnak megfelelő magatartás tanúsításának sérelme sem, mint ahogyan az Mt. 6. §-ának a megsértése sem, amelyeket illetően az alperes fellebbezésében érdemben nem is indokolta, hogy ezen jogszabályi követelmények miként sérültek volna a felperes magatartása kapcsán. A diákok személyiségi jogának sérelmére is hivatkozott a csukott szemű feleltetést illetően az alperes, azonban az álláspontja szerint megsértett személyiségi jogot sem jelölte meg, és az egyebekben semmilyen típusú személyiségi jog megsértésének nem értelmezhető. A tanúvallomásukban (tanú 3) és (tanú 1) elmondták, hogy egyes szülők és gyermekek sérelmezték a felperes módszerét, az alperes azonban nem tett olyan állítást és a bizonyítékok sem támasztják alá, hogy az erre vonatkozó jelzést követően is ezt a módszert alkalmazta volna a felperes az azt sérelmező tanulóknál. Mindezek alapján a csukott szemmel való feleltetés miatt esetlegesen kialakult szorongás nem értékelhető a felperes terhére.

[63] A felmentés okaként jelölte meg az alperes a nem megfelelő visszajelzéseket a felperes részéről, amelyet illetően az érdemjegyek kevés számát és késedelmes beírását tekintette súlyos mulasztásnak. Lényeges, ezen típusú mulasztása miatt a felperes a felmentését megelőzően két alkalommal írásbeli figyelmeztetésben részesült, így azt kellett vizsgálni, hogy az utolsó írásbeli figyelmeztetést követően is mulasztott-e az érdemjegyek beírása esetében, amelynek tényét a felperes – az alperes fellebbezési állításával ellentétben – nem ismerte el. (Tanú 6), (tanú 7), (tanú 8) és (tanú 9) tanúk a vallomásukban ugyan valóban akként nyilatkoztak, hogy hosszabb időbe telt a dolgozatok kijavítása után az érdemjegyek beírásáig, azonban ezek a tanúk a második írásbeli figyelmeztetést megelőző időtartamra tudtak nyilatkozatot tenni, mivel a tanúk a 2019/2020-as tanévben negyedik évfolyamosok voltak, így a második írásbeli figyelmeztetést (2020. május 25.) követő időben már érettségi miatt számukra tanítás nem volt és következő tanévtől kezdve nem voltak az alperes tanulói. Az alperes fellebbezésében idézett tanúvallomásában (tanú 3) valóban elmondta, hogy előfordult a jegyek késedelmes beírása a felperes részéről, azonban a tanúvallomásnak az alperes által hivatkozott részéből és azt követően tett nyilatkozatából (M.70.053/2022/9. sorszámú jegyzőkönyv 3. oldal utolsó bekezdés, valamint 4. oldal 1. és 2. bekezdés) egyértelműen kiderül, hogy nem a második írásbeli figyelmeztetés utáni időre vonatkozóan tett kijelentést. (Tanú 1) tanúvallomásának az alperes fellebbezésében idézett egyik része is (M.60.053/2022/9. számú jegyzőkönyv 14. oldal 3. bekezdés) a szöveggörnyezetből – a pandémia előtti időre való utalásból – kitűnően még a második írásbeli figyelmeztetést megelőző időre vonatkozik. Az osztályzatok téli szünetet követő beírásának hiánya (M.70.053/2022/9. számú jegyzőkönyv 10. oldal 6. bekezdés) már valóban a második írásbeli figyelmeztetés utáni időre vonatkozik, azonban ezzel ellentétben a szülői nyilatkozatot tartalmaz a 2021. február 24. napján megtartott szülői értekezletről készített jelentés. (Tanú 4) pedig a tanúvallomásában csak általánosságban mondta el, hogy nekik is volt a jegyekkel probléma, azonban abból nem állapítható meg, hogy ez melyik időszakot érintette. Mindezekre tekintettel nem állapítható meg, hogy a bizonyítékokból kizárólag azt a következtetést lehetne levonni, hogy a felperes 2020. május 25. napját követően is mulasztott az érdemjegyek naplóba történő beírása kapcsán. Nem a bizonyítékok okszerűtlen mérlegelésén alapul tehát az elsőfokú bíróságnak az a megállapítása, hogy nem bizonyított a felperes mulasztása az érdemjegyek beírását illetően, azaz a felmentési ok valósága. Ezért ezzel összefüggésben a tényállás módosításának nem volt helye

[64] Önmagában pedig a kevés érdemjegyre való hivatkozásnak nincs jelentősége, mivel a Köznev. tv. 62. § (1) bekezdés j) pontja alapján a kerettantervben és a pedagógiai programban meghatározottak szerint kell érdemjegyekkel minősíteni a tanulók munkáját, amelynek megsértésére vonatkozóan azonban az alperes sem a felmentésben, sem a perben tényállítást nem tett. Nem állította, hogy az ezekben meghatározott számú érdemjeggyel nem értékelte a felperes az általa tanított tanulók munkáját.

[65] A felmentés indokaként tüntette fel az alperes, hogy a szülők a felperes oktatási módszereivel kapcsolatos kifogásaik miatt magántanárhoz kívánnak fordulni. Kétségtelen, a szülők szándékát, a kifogásai meglétét tanúvallomások alátámasztják. Önmagában azonban a panasz ténye nem bizonyítja az abban foglaltak alaposságát, azaz azt, hogy a felperes oktatási módszere nem megfelelő. A tanulók, szülők részéről megfogalmazott kritika a felperes munkájának széleskörű vizsgálata, az értékelés körébe vonható konkrét tények állítása és bizonyítása nélkül nem alkalmas objektíven a felperes tartós szakmai alkalmatlanságának, nem megfelelő munkavégzésének megállapítására. A szülők tanúvallomásai is csupán általánoságban fogalmaznak, tényekből levont következtetéseket tartalmaznak az annak alapjául szolgáló konkrét tények megjelölése nélkül. A tanúnak pedig az általa észlelt múltbéli tényekről kell nyilatkoznia, nem pedig a tényekről alkotott véleményéről [hasonlóan: 75/1995. (XII.21.) AB határozat II.2. pontja]. Az alperes a fellebbezésében e körben nem is hivatkozott arra, hogy a szülők kifogásainak alaposságát a perben bármilyen bizonyíték is alátámasztotta volna.

[66] A felmentés okaként jelölte meg az alperes, hogy egy alkalommal a felperes az írásbeli dolgozatban a középszinten készülő tanulók számára emelt szintű követelményeket tartalmazó feladatokat adott. Ennek tényét a felperes nem vitatta, mint ahogyan azt az alperes, hogy a pedagógiai program nem tiltja az emelt szintű tananyagok bevonását a tanítás folyamatába. Az alperes ugyan fellebbezésében általánosságban hivatkozott azon jogszabályi követelményre, miszerint a pedagógus középfokon csak középszinten oktathat, azonban nem jelölt meg olyan jogszabályi rendelkezést, amely kifejezetten tiltaná az emeltszintű érettségi témák oktatását olyan tanulók számára, akik nem kívánnak ilyen típusú érettségit tenni az adott tantárgyból. A középszint–emelt szint megkülönböztetés pedig az alperes érvelésével ellentétben nem magára az egész középfokú oktatásra vonatkozik, hanem kizárólag az érettségire és annak követelményeire [az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról szóló 100/1997. (VI.13.) Korm.rend 4. § (1) bekezdés]. Ezért az emelt szintű kérdések dolgozatban történő feladása nem jelent kötelezettségszegést a felperes részéről.

[67] A felmentés indokaként jelölte meg az alperes a tanárjelölt által íratott dolgozat figyelmen kívül hagyását. Kétségtelen, a tanárjelölt által adott érdemjegyet a felperes nem írta be a naplóba. A Köznev. tv 62. § j) pontja alapján az értékelés nem csak érdemjegyekkel történhet, hanem szövegesen, sokoldalúan a követelményekhez igazodóan. Ezért nem önmagában annak van jelentősége, hogy a felperes a dolgozatot érdemjeggyel nem értékelte, hanem annak, hogy a tanuló munkáját valamilyen módon értékelte-e vagy sem. A felperes pedig elmondta, hogy „+” jellel értékelte a dolgozatokat, amelynek tényét az alperes nem vitatta. Nem valós ezért a felmentésnek az az indoka, ami szerint a tanárjelölt által érdemjegyeket a tanulók munkájának értékelésébe ne számította volna be a felperes.

[68] Az alperes fellebbezésében az emelt szintű kérdések és a tanárjelölt által íratott dolgozat kapcsán adta elő, hogy a felperes inkább egyetemi jellegű órákat tartott, a diákok nem tudták követni, Az emelt szintű követelményt ugyanakkor az alperes a felmentésben egy konkrét magatartáshoz, az ilyen témájú számonkéréshez kapcsolta. A felmentés tehát azt nem rótta a felperes terhére, hogy nem a megfelelő módszer alkalmazásával oktatott a felperes, az utóbb nem is vehető már figyelembe, mivel utólag a felmentés további okkal nem egészíthető ki, nincs helye új felmentési indok igazolásának (BH2001. 142, EBH2016.M.20). Emellett az alperes a felperes oktatási módszerének megítélése alapjául a fellebbezésében tényeket nem adott elő, mint ahogyan az elsőfokú eljárásban sem, csupán a felperes tevékenységét minősítette a tanúvallomásokban elhangzott vélemények alapján. (Tanú 5) is csupán a következtetéseit mondta el, az azt megalapozó konkrét tények nélkül.

[69] Az alperes fellebbezésében a felmentés indokaként jelölte meg azt is, hogy a felperes a tanulókat nem támogató, szülőket nem tájékoztató tanári munkával rontja az intézmény jóhírnevét. Az elsőfokú bíróság ennek kapcsán azt állapította meg, hogy nem volt bizonyított a felperes munkájával összefüggésben az alperes jóhírnevének sérelme. Az alperes az elsőfokú eljárásban és a fellebbezésében ennek kapcsán a szülőkből az alperesről kialakult képre hivatkozott, mivel magántanár segítségét kívánták igénybe venni a felperes általuk nem megfelelőnek ítélt munkája miatt. Önmagában azonban a szülők vélekedése – a pedagógus munkájában feltárható hiányosságok bizonyítottasága nélkül – nem adhat alapot a pedagógus tartós alkalmatlanságának, a nem megfelelő munkavégzésének megállapítására.

[70] Mindezek alapján helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a felmentés Kjt. 30. § (1) bekezdés c) pontjában meghatározott feltételei nem állnak fenn, így az jogszerűtlen. Ezért a felperest megilleti a Kjt. 2. § (3) bekezdése alapján alkalmazandó Mt. 82. § (3) bekezdés b) alapján a Kjt. 37. § (6) bekezdés g) pontjában meghatározott mértékű végkielégítés, és az Mt. 82. § (4) bekezdése szerinti távolléti díj, amelyekösszege az alperes sem az elsőfokú eljárásban, sem a fellebbezésében nem vitatta.

[71] Az ügy érdemét illetően az ítéltábla a továbbiakban a fellebbezés kapcsán a Pp. 369. § (3) bekezdés c) pontja szerinti felülbírálati jogkörében eljárva azt vizsgálta, hogy az elsőfokú bíróság által megítélt sérelemdíj alapját képező személyiségi jogsértés megvalósult-e.

[72] Az elsőfokú bíróság a becsülethez fűződő személyiségi jog sérelmét és a személyes adatokhoz fűződő személyiségi jog miatti sérelemdíj igényt nem állapította meg, amelyet a felperes fellebbezéssel nem támadott. Ezért a másodfokú eljárásban kizárólag az volt vizsgálható, hogy sérült-e a felperes magánélethez fűződő személyiségi joga a közalkalmazotti jogviszonya jogellenes megszüntetésekor.

[73] Bármely munkavégzésre irányuló jogviszony jogellenes megszüntetése az érintett számára hátrányt okoz. A munkavégzés és az ebből eredő, a megélhetést biztosító jövedelem megszűnése minden esetben az érintett és közvetlen hozzátartozói érdeksérelmét eredményezi. A foglalkoztatást szabályozó törvények ennek érdekében a munkáltató jogellenes jogviszonyt megszüntető intézkedését szankcionálják, ahhoz – eltérő módon – marasztalást eredményező jogkövetkezményt társítanak. Ebből következően önmagában a

jogviszony jogellenes megszüntetése, többlettényállás hiányában nem eredményezheti a sérelemdíj megállapíthatóságát (Kúria Mf.VIII.10.028/2023/6. szám).

[74] A felperes keresetében közalkalmazotti jogviszonyának jogellenes megszüntetése miatt az Mt. 82. § (4) bekezdése szerinti felmentési időre járó távolléti díjnak megfelelő összeg megfizetését kérte, amely igényt az elsőfokú bíróság is megalapozottnak talált. A Kúria Közigazgatási és Munkaügyi Kollégiumának 3/2014. (III. 31.) KMK vélemény 6/A. pontja szerint a munkavállaló választhat, hogy az Mt. 82. § (1)-(2) bekezdéseiben szabályozott tételes kártérítési igényeket érvényesíti vagy a kár bizonyítása nélkül a 82. § (4) bekezdésében meghatározott, a munkavállaló felmondása esetén irányadó felmondási időre járó távolléti díjnak megfelelő összeget, mint a jogellenes megszüntetés kompenzációs átalányát igényli. Ebben értékelendők a jogviszony jogellenes megszűnésével szokásosan együtt járó hátrányok, így az, hogy a munkavállalónak munkát kell keresnie, az addigi életvitelét meg kellett változtatnia. Ezért az elsőfokú bíróság által a sérelemdíj jogalapja körében figyelembe vett körülmények {elsőfokú ítélet [94] és [95] bekezdés} nem jelentik a magánélethez fűződő személyiségi jog megsértését, amely hiányában a Ptk. 2:52. § (1) bekezdésére figyelemmel sérelemdíjra a felperes nem tarthat igényt.

[75] Az alperes fellebbezésének részben eredményességi folytán a felek pernyertességének-pervesztességének aránya megváltozott, a felperes 53 %-ban tekinthető pernyertesnek. Miután a pernyertesség-pervesztesség aránya és a felek részére perköltséggént meghatározható, felszámított ügyvédi munkadíj közötti különbség nem számottevő, a Pp. 83. § (2) bekezdése alapján elsőfokú perköltség megfizetésére egyik fél sem köteles.

[76] Az állam által előlegezett költségből az alperes a Pp. 102. § (1) bekezdése alapján a pervesztességéhez igazodó összeg megfizetésére köteles.

[77] A kifejtettekre tekintette az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, megfellebbezett rendelkezését a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint részben megváltoztatta, míg egyebekben helybenhagyta.

[78] Az alperes fellebbezése részben eredményes volt, a másodfokú eljárásban a felek pernyertességének-pervesztességének aránya 84 %, az alperesre nézve terheesebben. A másodfokú eljárásra vonatkozóan a felperes részére járó ügyvédi munkadíjat a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. § (1) bekezdés a) pontja alapján – a csatolt megbízási szerződéssel igazoltan – 250 000 forintban, míg az alperes esetében ugyanezen rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése alapján – 6 342 640 forint összegű másodfokú pertárgyértékre figyelemmel –általános forgalmi adóval növelten 201 379 forintban állapította meg, amelyekből a felek a pernyertességük arányának megfelelő összegre tarthatnak igényt. A két összeg különbözetéből eredően a Pp. 83. § (2) bekezdése alapján az alperes 177 780 forint összegű másodfokú perköltséget köteles megfizetni a felperesnek.

[79] Az alperes személyes illetékmentessége és a felperest megillető munkavállalói költségkedvezmény folytán az előzetesen meg nem fizetett fellebbezési eljárási illeték a Pp. 102. § (6) bekezdése alapján az állam terhén marad.

Szeged, 2023. december 19.

Dr. Jobbágy Ildikó s.k.

a tanács elnöke

Dr. Tolna András s.k.

előadó bíró

Dr. Dobler László s.k.

táblabíró